Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea
STQARRIJA GĦALL-ISTAMPA Nru 172/20
Il-Lussemburgu, 17 ta’ Diċembru 2020

Stampa u Informazzjoni

Konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali fil-Kawża C-896/19
Repubblika vs Il-Prim Ministru

L-Avukat Ġenerali Hogan: id-dritt tal-Unjoni Ewropea ma jipprekludix dispożizzjonijiet kostituzzjonali nazzjonali li bis-saħħa tagħhom il-poter eżekuttiv jew wieħed mill-membri tiegħu, bħall-Prim Ministru, ikollu rwol fil-proċess ta’ ħatra tal-membri tal-ġudikatura

Madankollu, l-Artikolu 19(1) TUE, moqri fid-dawl tad-dritt għal rimedju ġust u effettiv taħt il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, japplika meta qorti nazzjonali tevalwa l-validità ta’ proċedura għall-ħatra ta’ membri tal-ġudikatura bħalma hija dik stabbilita fil-Kostituzzjoni ta’ Malta

Repubblika hija assoċjazzjoni li l-iskop tagħha huwa li tippromwovi l-protezzjoni tal-ġustizzja u tal-Istat tad-dritt f’Malta. Fil-25 ta’ April 2019, hija ressqet *actio popularis* quddiem il-Qorti Ċivili Prim’Awla, Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali (il-qorti tar-rinviju) li fil-kuntest tagħha kkontestat is-sistema ta’ ħatra tal-imħallfin u tal-maġistrati li kienet fis-seħħ meta tressqet din l-azzjoni, kif irregolata mill-Kostituzzjoni ta’ Malta.

Permezz tal-ewwel domanda tagħha lill-Qorti tal-Ġustizzja, il-qorti tar-rinviju tixtieq li jiġi stabbilit jekk it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE [1] u l-Artikolu 47 [2] tal-Karta għandhomx jitqiesu li huma applikabbli meta qorti nazzjonali tevalwa l-validità tal-proċedura ta’ ħatra tal-membri tal-ġudikatura bħal dik prevista fil-Kostituzzjoni ta’ Malta. Permezz tat-tieni domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk id-dispożizzjonijiet imsemmija iktar ’il fuq għandhomx jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu leġiżlazzjoni nazzjonali li bis-saħħa tagħha l-poter eżekuttiv, f’dan il-każ il-Prim Ministru, igawdi minn setgħa diskrezzjonali u deċiżiva fil-proċess ta’ ħatra tal-membri tal-ġudikatura. It-tielet, il-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk, fil-każ li s-setgħa tal-Prim Ministru titqies li hija inkompatibbli mal-Artikolu 19 TUE, dan il-fatt għandux jittieħed inkunsiderazzjoni fir-rigward ta’ ħatriet futuri jew jekk għandux jaffettwa wkoll ħatriet li saru qabel.

Fil-konklużjonijiet tal-lum, l-Avukat Ġenerali Hogan jikkonkludi li **t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE, moqri fid-dawl tal-Artikolu 47 tal-Karta, huwa applikabbli meta qorti nazzjonali tkun qiegħda tevalwa l-validità ta’ proċedura ta’ ħatra ta’ membri tal-ġudikatura** bħal dik prevista fil-Kostituzzjoni ta’ Malta.

It-tieni, huwa jikkonkludi li **l-Artikolu 19(1) TUE, interpretat fid-dawl tal-Artikolu 47 tal-Karta, ma jipprekludix dispożizzjonijiet kostituzzjonali nazzjonali li bis-saħħa tagħhom il-poter eżekuttiv jew wieħed mill-membri tiegħu, bħall-Prim Ministru, ikollu rwol fil-proċess ta’ ħatra tal-membri tal-ġudikatura.**

Fl-aħħar nett, l-Avukat Ġenerali jikkonstata li **l-proċedura ta’ ħatra tal-membri tal-ġudikatura li hija s-suġġett ta’ din il-kawża ma tistax tiddaħħal inkwistjoni taħt l-Artikolu 19(1) TUE, interpretat fid-dawl tal-Artikolu 47 tal-Karta, insostenn ta’ talbiet imressqa qabel id-data tas-sentenza li ser tingħata.**

Fuq l-applikabbiltà tal-Artikolu 19(1) TUE u tal-Artikolu 47 tal-Karta

[1] “L-Istati Membri għandhom jipprovdu r-rimedji meħtieġa sabiex jassiguraw protezzjoni legali effettiva fl-oqsma koperti mid-dritt ta’ l-Unjoni”.

[2] Id-dritt għal rimedju effettiv u għal smigħ xieraq.

L-Avukat Ġenerali Hogan jgħid li l-Qorti tal-Ġustizzja reċentement tat diversi sentenzi importanti li mingħajr dubju jippermettu li tingħata risposta fl-affermattiv għal din id-domanda. Fid-dawl ta' dawn is-sentenzi, issa huwa ċar li għalkemm l-organizzazzjoni tal-ġustizzja fl-Istati Membri taqa' taħt il-kompetenza tal-Istati Membri, xorta waħda jibqa' l-fatt li, fl-eżerċizzju ta' din il-kompetenza, l-Istati Membri huma meħtieġa josservaw l-obbligi tagħhom taħt id-dritt tal-Unjoni u, b'mod partikolari, taħt it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE [3]. Dan l-obbligu japplika, b'mod partikolari, fir-rigward ta' kwalunkwe korp nazzjonali li għandu s-setgħa jaqta', bħala qorti, kwistjonijiet li jikkonċernaw l-applikazzjoni jew l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni u li għalhekk jaqgħu fl-oqsma koperti minn dan id-dritt [4]. Barra minn hekk, l-Avukat Ġenerali josserva li l-Qorti tal-Ġustizzja stess diġà ddeċidiet li "t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 19(1) TUE jimponi lill-Istati Membri kollha li jistabbilixxu r-rimedji legali meħtieġa sabiex jiżguraw protezzjoni ġudizzjarja effettiva, fis-sens b'mod partikolari tal-Artikolu 47 tal-Karta, fl-oqsma koperti mid-dritt tal-Unjoni" [5]

Fuq is-setgħa diskrezzjonali fil-proċess ta' ħatra tal-membri tal-ġudikatura

Fl-osservazzjonijiet ġenerali tiegħu dwar il-konsegwenzi tal-Artikolu 19(1) TUE, tal-Artikolu 47 tal-Karta u tal-Artikolu 6 tal-KEDB fuq il-proċeduri ta' ħatra tal-membri tal-ġudikatura, l-Avukat Ġenerali Hogan jinnota li s-sempliċi fatt li l-membri tal-ġudikatura jinħatru minn membru tal-poter eżekuttiv ma joħloqx fih innifsu relazzjoni ta' subordinazzjoni bejn tal-ewwel u tat-tieni u lanqas ma jqajjem dubji dwar l-imparzjalità tal-ewwel, jekk, ladarba jinħatru, il-membri tal-ġudikatura ma jkunux suġġetti għal influwenza jew pressjoni fit-twettiq tal-kompitu tagħhom. Huwa jinnota wkoll li jkun inutli li jiġi miċħud li l-politika kellha rwol fil-ħatra ta' membri tal-ġudikatura f'ħafna sistemi legali, inklużi dawk f'ħafna Stati Membri.

L-Avukat Ġenerali jikkonkludi li mis-sentenzi fil-kawżi A. K u "Indipendenza tal-Qorti Suprema" jirriżulta li la d-dritt tal-Unjoni u lanqas, fil-fatt, il-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem ma jimponu xi forma ddeterminata *a priori* ta' garanziji istituzzjonali maħsuba sabiex tiġi żgurata l-indipendenza tal-membri tal-ġudikatura. Madankollu, dak li huwa importanti huwa, l-ewwel, li l-membri tal-ġudikatura għandhom ikunu ħielsa minn kull relazzjoni ta' subordinazzjoni jew kontroll ġerarkiku mill-poter eżekuttiv u mill-poter leġiżlattiv u, it-tieni, li l-membri tal-ġudikatura għandhom igawdu minn garanziji konkreti maħsuba li jipproteġuhom minn tali pressjonijiet esterni. F'dawn iċ-ċirkustanzi, huwa biss jekk wieħed minn dawn l-aspetti tal-proċedura ta' ħatra tal-membri tal-ġudikatura jkollu difett ta' natura u ta' gravità tali li joħloq riskju reali li fergħat oħra tal-Istat – b'mod partikolari l-poter eżekuttiv – ikunu jistgħu jeżerċitaw setgħa diskrezzjonali indebita permezz ta' ħatra li tmur kontra l-liġi, u b'hekk jippreġudikaw l-integrità tar-riżultat tal-proċess ta' ħatra (u b'hekk jingħata lok għal dubju raġonevoli f'moħħ l-individwi dwar l-indipendenza u l-imparzjalità tal-membru jew tal-membri tal-ġudikatura kkonċernati), li l-proċedura ta' ħatra inkwistjoni tista' tmur kontra l-Artikolu 19(1) TUE.

Skont l-Avukat Ġenerali, il-kunsiderazzjonijiet kruċjali jibqgħu dwar jekk, minn perspettiva oġġettiva, membru tal-ġudikatura nazzjonali jgawdix minn garanziji suffiċjenti ta' indipendenza istituzzjonali u minn protezzjoni kontra t-tneħħija mill-kariga b'tali mod li dan il-membru tal-ġudikatura jkun jista' jeżerċita l-funzjonijiet tiegħu b'mod li jkun kompletament awtonomu u ħieles minn kwalunkwe subordinazzjoni għal direzzjoni jew kontroll mill-poter eżekuttiv jew mill-poter leġiżlattiv. L-evalwazzjoni ta' dawn il-kwistjonijiet għandha titwettaq, fl-aħħar mill-aħħar, mill-qorti tar-rinviju.

---

[3] Sentenza tal-24 ta' Ġunju 2019, Il-Kummissjoni vs Il-Polonja (Indipendenza tal-Qorti Suprema) (Kawża C-619/18), ara wkoll l-Istqarrija għall-istampa Nru 81/19; sentenza tal-5 ta' Novembru 2019, Il-Kummissjoni vs Il-Polonja (Indipendenza tal-qrati ordinarji) (Kawża C-192/18), ara wkoll l-Istqarrija għall-istampa Nru 134/19; sentenza tad-19 ta' Novembru 2019, A. K. *et* (Indipendenza tal-Awla Dixxiplinari tal-Qorti Suprema) (C-585/18, C-624/18 u C-625/18), ara wkoll l-Istqarrija għall-istampa Nru 145/19; u sentenza tas-26 ta' Marzu 2020, Miasto Łowicz u Prokurator Generalny (C-558/18 u C-563/18), ara wkoll l-Istqarrija għall-istampa Nru 35/20.

[4] Sentenza tas-27 ta' Frar 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16), ara wkoll l-Istqarrija għall-istampa Nru 20/18 [bl-Ingliż].

[5] Sentenza tal-24 ta' Ġunju 2019, Il-Kummissjoni vs Il-Polonja (Indipendenza tal-Qorti Suprema) (Kawża C-619/18), ara wkoll l-Istqarrija għall-istampa Nru 81/19.

L-Avukat Ġenerali Hogan jinnota li l-[Opinjoni Nru 940/2018](#) tal-Kummissjoni ta' Venezia osservat li l-emendi kostituzzjonali tal-2016, li introduċew il-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura, kienu pass fid-direzzjoni t-tajba, iżda ma jiżgurawx kompletament l-indipendenza ġudizzjarja, u li kienu meħtieġa passi ulterjuri. Skont l-Avukat Ġenerali, l-Opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezia tista' titqies fis-sens li tagħmel rakkomandazzjonijiet fir-rigward ta' sistema iktar sħiħa ta' trasparenza u ta' sistema ta' ħatra ġudizzjarja bbażata fuq il-mertu. Għalkemm dawn ir-rakkomandazzjonijiet jistgħu jkunu mixtieqa fihom infushom, il-fatt li s-sistema Maltija ma tissodisfax kompletament dawn l-istandards ma jfissirx, fih innifsu, li l-membri tal-ġudikatura Maltin ma jgawdux, teoretikament u konkretament, minn garanziji ta' indipendenza li huma suffiċjenti sabiex jiġu ssodisfatti r-rekwiżiti tal-Artikolu 19 TUE.

Għalkemm ma huwiex, *ex ante*, preskrittiv, la fir-rigward tal-kundizzjonijiet partikolari tal-ħatra u lanqas fir-rigward tan-natura tal-garanziji partikolari li jgawdu l-membri tal-ġudikatura tal-Istati Membri, l-Artikolu 19(1) TUE xorta waħda jeżiġi, bħala minimu, li dawn il-membri tal-ġudikatura jgawdu minn garanziji ta' indipendenza. Dak li huwa importanti għall-finijiet tal-Artikolu 19 TUE huwa li l-membri tal-ġudikatura għandhom ikunu ħielsa minn kwalunkwe relazzjoni ta' subordinazzjoni jew kontroll ġerarkiku mill-poter eżekuttiv jew mill-poter leġiżlattiv. Il-membri tal-ġudikatura għandhom igawdu minn awtonomija finanzjarja fil-konfront tal-poter eżekuttiv u mill-poter leġiżlattiv, b'tali mod li s-salarji tagħhom ma jkunux mittiefsa (ħlief permezz ta' tassazzjoni applikabbli b'mod ġenerali jew permezz ta' miżuri ta' tnaqqis ta' salarji applikabbli b'mod ġenerali u proporzjonat) matul il-mandat tagħhom. Huwa importanti wkoll li l-membri tal-ġudikatura jgawdu minn protezzjoni suffiċjenti kontra t-tkeċċija, sakemm ma jkunx hemm raġuni ġġustifikata, u s-sistema dixxiplinari tagħhom għandha tinkludi l-garanziji neċessarji sabiex jiġi evitat kull riskju li tintuża bħala sistema ta' kontroll politiku tal-kontenut tad-deċiżjonijiet ġudizzjarji. Hija l-qorti nazzjonali li għandha tivverifika jekk dawn il-garanziji effettivament jeżistux

Fuq l-effetti *ratione temporis* tal-interpretazzjoni mogħtija mill-Qorti tal-Ġustizzja

L-Avukat Ġenerali Hogan jinnota li, jekk il-qorti tar-rinviju tikkonkludi, fuq il-bażi tas-sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, li l-proċedura ta' ħatra tal-membri tal-ġudikatura fis-seħħ f'Malta kienet kuntrarja għall-Artikolu 19(1) TUE, dan ser iwassal inevitabbilment għal tħassib serju fir-rigward taċ-ċertezza legali li jista' jaffettwa l-funzjonament tas-sistema ġudizzjarja fl-intier tagħha. Dawn id-diffikultajiet ma jaffettwawx biss il-kapaċità tal-membri tal-ġudikatura li jaqtgħu l-kawżi pendenti iżda jkollhom impatt ukoll fuq il-kapaċità tas-sistema ġudizzjarja li tiġġestixxi l-volum ta' kawżi pendenti b'lura li qiegħda taffaċċja Malta. Fl-aħħar nett, tali deċiżjoni x'aktarx taffettwa l-istatus ta' *res judicata* tal-kawżi ttrattati mill-qrati Maltin fil-passat.

L-Avukat Ġenerali huwa għalhekk tal-fehma li l-proċedura ta' ħatra tal-membri tal-ġudikatura ma tistax tiddaħħal inkwistjoni insostenn ta' talbiet imressqa qabel id-data tas-sentenza li ser tingħata.

NOTA: Il-konklużjonijiet tal-avukat ġenerali ma jorbtux lill-Qorti tal-Ġustizzja. Ir-rwol tal-avukat ġenerali huwa li jipproponi lill-Qorti tal-Ġustizzja, b'mod kompletament indipendenti, soluzzjoni ġuridika għall-kawżi li jkunu ġew assenjati lilu. L-imħallfin tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-preżent bdew jiddeliberaw fuq dan il-każ. Is-sentenza ser tingħata iktar 'il quddiem.

NOTA: Ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jippermetti, lill-qrati tal-Istati Membri fil-kuntest ta' kawża mressqa quddiemhom, li jitolbu lill-Qorti tal-Ġustizzja interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni jew li tiddeċiedi dwar il-validità ta' att tal-Unjoni. Il-Qorti tal-Ġustizzja ma taqtax il-kawża nazzjonali. Hija l-qorti nazzjonali li għandha ssib soluzzjoni għall-kawża skont id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. Din id-deċiżjoni torbot, bl-istess mod, lill-qrati nazzjonali l-oħra li quddiemhom titressaq problema simili.

Dokument mhux uffiċjali għall-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni li ma jorbotx lill-Qorti tal-Ġustizzja.

It-[test sħiħ](#) tal-konklużjonijiet jinsab fis-sit CURIA mill-jum li fih jingħataw il-konklużjonijiet

Kuntatt għall-istampa: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355

Immaġni tal-preżentazzjoni tal-konklużjonijiet huma disponibbli fuq "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106